

ר.ט.

פרוטוקול מס' 74 /
מישיבת ועדת הכספים, שנתיימה ביום ג'
כ"ב באדר השס"ו (15.3.55) בטעם 08.00

נוכחים:

- ק. לוז - מ"מ היו"ר
- י. פורדר
- א.מ. גניחובסקי
- ח. אריאב
- א. טום
- ט. בז'רנו
- א. ציזלינג
- ח. רובין
- י. בדר
- מ. חזני
- א. הרצפלד
- ט. דוין
- ז. ספר

מוזמנים:

- מר ז. סרף - הממונה על הכנסות המדינה
- מר כהנא - מנהל מטרד הדתות
- מר בן-דרור - מטרד האוצר
- מר פלד - מנהל מטרד הפיתוח
- יו"ר המועצה המקומית-אילת.

ט. בזק - מזכיר הוועדה.

סדר-היום:

- א) צו לפטור ממס קנייה.
- ב) חדיון בתקציב מטרד הדתות.
- ג) קבלת מטלחת מטעם המועצה המקומית - אילת.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ק. לוז:

א) צו מס קנייה (פטור) (חיקון מס' 2) ואמ"ו - 1955

היו"ר ק. לוז:

קבלנו מכתב בענין זה ממלא מקום טר האוצר.
(קורא את המכתב). אבקש הסבר להצעת הצו המתוקן
מפי הממונה על הכנסות המדינה.

מר טרף:

לפי הצו הקודם היה מלב"ן נז"ך לסוג המוסדות
קבלו פטור ממס קנייה, פרט לכלי רכב.
המוסדות הפטורים ממס קנייה גם לגבי כלי רכב הם: הסוכנות היהודית,
הקק"ל, פיק"א, הדסה, קרן היסוד. מלב"ן דרסו כי גם הם יועברו לסוג
זה ולא יוכלו במצב הקיים שלא להיענות לבקשתם.

א. ציזלינג:

מהי הבקורת לגבי מכוניות מסוג זה? האם ישנה
איזו שהיא התחייבות שמכוניות מסוג זה לא
תהיינה למעשה ברשות פרטיה?

מר טרף:

באופן פורמלי אין להם אפשרות להעביר את
המכונית לרשות אחרת, מבלי לשלם מס ומס
קנייה. אולם אין כל התחייבות ואין לנו אפשרות לבקר את הדברים.

א. ציזלינג:

אבל המוסדות עצמם יכולים לבקר. צריכה להיות
התחייבות, שבסיום צורה, גם לא פורמלית, לא
ייעשה דבר מסוג זה.

היו"ר ק. לוז:

האם נציג האוצר יכול לפנות למוסדות אלה במכתב
ולברר את העניין?

מר טרף:

כן.
בצו זה ישנה גם הצעה לבטל את הפטור על מס
קנייה לגבי סק"ם. לפני שנה באנו לידי הסכם לבטל את הפטור מבלו
על סיגוריות, אולם היה בזה קושי מדי והמו"מ נמסך. בינתיים אנו
נתקלנו בקשיים עם הסוחרים והיצרנים, אשר טענו כי אינם יכולים
לעמוד בהתחרות עם סק"ם וכי סחורות רבות מסתננות לסוק, ומסחרם פוחת
על-ידי כך והם אינם יכולים לעמוד בעול המס. אחרי בירור ממסך החלטנו
להסאיר את הפטור על הבלו, אולם לבטלו לגבי מס קנייה. הסכום הכולל
הוא 400 אלף ל"י.

היו"ר ק. לוז:

אני סאלתי את מר טרף לפני הישיבה, על
ההטפה של ביטול פטור זה על מצבם של החיילים.
הוא אמר לי כי מתוך הסכום של 400 אלף ל"י יש לחשב כמחצית על חשבון
צבא קבע ומחצית שניה על חשבון הצבא הסדיר. מר טרף הודיע לי כי האוצר
לא יחנגד אם בזמן הדיון על תקציב הבטחון תחליט ועדת הכספים על תוספת
מסכורת לחיילים בצבא הסדיר בסכום זה, כלומר בערך בלירה וחצי לכל
חייל. אני מניא את הדברים לתשומת לב חברי הוועדה.

י. בדר:

אני מציע לדחות את הדיון בסעיף זה, מכחינה
פורמלית. אנו קבלנו הודעה, כי על סדר-היום
עומד צו לפטור ממס קנייה, אולם כאן יש ביטול פטור, והסם הוא מטעה.
אינני רוצה לדבר עתה בכלל על הסעם בטמות מטעם-כאלה בצוויים סצריכיים
להופיע ב"רשומות", אני חושב שכל מי שיראה זאת ירגיש: מסהו לא טוב.
על כל פנים, אני מסתפק עתה בעובדה שדבר זה אינו עומד על סדר-היום,
ואני מבקש שקודם כל נדון על הצד הפורמלי הזה.

מר בזק:

הפטור לסק"ם ניתן בצו פטור ממס קנייה, זאת
החיקון יש לעשות בצו זה.

היו"ר ק. לוז:

מכיוון שאינני יודע את הצד הפורמלי, והי ועץ
המשפטי איננו - אני מציע לדחות את ההחלטה
בענין זה למחר בבקר.

י. בדר:

אני מציע כי נדון על תיקון זה בצורתו עם הדיון בתקציב הכסחון. כן אני מציע שלא נדון בו מבלי לטמוע תחילה את נציג מטרה הכסחון, או הרמטכ"ל ואת מנהל חברת טק"ס. איננו יכולים לדון בטאלה זו רק לאחר טמיעת נציג האוצר.

היו"ר ק. לוז:

על כך צריכה להחליט הוועדה, אולח בא-כוח האוצר הודיע לנו, כי הוטג הטכס עם חברת טק"ס ועם הצבא. יתכן גם טבא-כוח האוצר יכול להטיב על טאלותיו של חבר-הכנסת בדר. על כל פנים, אנו נדחה את המטך הדיון למחר, עד לאחר כירור הצד הפורמלי.

ב) תקציב משרד הוהתוח לשנת 1955/56

2.500.000 ל"י.

א. טטופ:

אבקט סקירה קצרה על המקומות הקדוטים. מתי יובא חוק המועצות הדתיות? אבקט הסבר על היחסים בין מטרה הדתות לבין

הדתות הטונות.

א. ציזלינג:

אני רואה בתקציב הגדלת האדמיניטטרציה על חטבון הטירותים. מה הטיבה לכך? מדוע בעד סידור חופה וקדוטיין מקבלים הרבנלים הטלום מיוחד; הרי הם מקבלים מטכורת, ובנתנם טירות מסויים אינם צריכים לקבל הטלומים צוטסיים. עידוד יצוא תטמיטי קדוטה - מדוע טעיף זה נמצא במטרה הדתות, ואם כבר נמצא - מדוע טכום כה קטן? מה זה "הטתחפות ביטוד בתי-עלמין"? בחוק החנוך יטנם טני זרמים - דתי וטאינו דתי. מדוע מפרדיים ענין זה פה לרטות נוטפת, טל מטרה הדתות, לאחר טיטנה רטות כלליח? מדוע תקציב עזרה למחוטרי אמ צעים אינו נמצא בתקציב מטרה הטעד, אלא כאן?

ח. רובין:

באיזה מקום מופיעות הכנסות מטרה הדתות? היכן פורטמו אגרות בתי-הדין הרבניים ומי קובע אותן? אותו הדין לגבי כל הקטור עם קבורה. מדוע אין תעריף קבוע? ומתי מדת הפיקות טל מטרה הדתות בטטח זה? מהו התיאום בין מטרה הדתות ומטרה החינוך והחרכות בקטר לתרבות תורנית? מדוע לא יועבר דבר זה למטרה הדתות? מנין באה העליה הניכרת בתקציב המועצות הדתיות? מה הן הפעולות טל המועצה למען הטבת, ומה אמצעי הפיקוח לטמירה, טהאמצעים הממלכתיים לא יטטמו כאמצעי לר תעמולה אנטי ממלכתיח? למה אין הפרדה בין מטכורת הרבניים הראטיים לבין יתר העובדיים?

אבקט פירוט על הטעיף "ספרות ומחקר תורני". למטל, הספר "בית-הכנסת". אבקט לדעת כמה עליה ומאין מומן? טכר סופרים לגטיין ועדים - מדוע הוגדל טעיף זה בטכום ניכר. טניח, מדוע און עובדיים קבועים לענין זה? בקטר עם התמליכות ביטלבות, אבקט רטימה טל המוסדות הנתמכים; אני טואל גם אם יט ביניה מוסדות המטמטיים קניים לפעולה אנטי ממלכתיח. מה מדת הטפתו והדרכתו על חכנית הלמודים באותם המוסדות אלה?

מ. חזני:

מה הן פעולות מטרה הדתות נגד המיסיון, והיכן זה מתבטא בתקציב? בדהך כלל מטל מטרה הדתות 1/3 ממטכורת הרבניים והמועצה הדתית 2/3. מה המצב במקומות כהה המועצה הדתית אינה יכולה להטתחף? מה הטכום טמקבלים רבניים במקומות אלה, והאם יט בזה כדי קיום כלטהו? עד כמה טידוע לי דיוור בתי-הדין הרבניים ככל הארץ הוא בכל רע. מדוע אין מקציבים טכומים לטיפור המצב? פיקוח על הכטרות - 6500 ל"י. זהו טכום פעוט למדי, ביחוד לאור המצב הקיים עתה בארץ. האם טבור מטרה הדתות טטכום זה יכול לתרום דומה כלטהי להטתלטות על המצב?

הובעה פעם מסאלה של אחת מועדות הכנסת, טרופא חוק מסודר בדבר אנשים על הונאה בעניני כסד וטרף, כי התברר שהצווים הקיימים אינם מספיקים. מה עושה משרד הדתות בענין זה? ביכ"נ מרכזי בירוסלים - מה עושה המשרד בנדון זה, שהוא ענין חשוב מכל הבחינות? כפי שאני נמ' עתי אין מטיגים אפילו מגרט לכך מרשות הפיתוח. אני יודע שפעולות רבות מתעכבות בגלל הסכומים הגדולים הנדרשים להם כך, אולם באותו זמן העמידה הממשלה לרשות ביכ"נ רפורמי מגרט גדול במקום חשוב בעיר.

סכר-דירה עבור בחי-כנסת לרכוש הנטוש. בזמנו קבלו בירושים הנטושים בתים לבחי-כנסת, הסקיעו כספים רבים בתיקונים וטיפולים וממשיכים להסקיע כסף רב בהחזקה. מדוע צריך האפורטופוס לגבות סכומים ניכרים על חשבון סכר-דירה? הוא הדין לגבי בחי-כנסת המוקמים בירושבי עולים מתקציבי הפיתוח. המקומות הקדושים. מי שמזדמן להר-ציון מזדעזע ממה מהתופעה שליד המדרגות המובילות למרתף השואה קיים בי"ח לכלבים. אני חושב. זה דבר חמור ביותר. מה עושה משרד הדתות כדי למקן דבר זה? מתי יובא חוק קבע למועצות הדתיות ולהסדרת הטירות הדתיים?

א. ציונים:

אינני מסכים שהפעולות נגד המיסיון תרטמנה בסעיף "פעולות מיוחדות בירושבי עולים". זה לאו דוקא עולים, זה צריך להחשב בצורה אחרת. נוסף על כך, גם פעולה זו כפעולות הברות אחרות מסוצלת בין כמה מטרדים, ולדעתי דבר זה בהכרח מביא לכובד אמצעים ולחוקות. יש להחליט פעם אחת לאן זה צריך. החוקה פלטיסיה של נטואין וגירוסין - מדוע לא ייעשה דבר זה על-ידי המשרד למחשם הלוטביים? המחלקה לרכנות וטיפוס רבני, אבקט פירוס על כך. מה היא עושה, מה תפקידה וכד'?

אם כי אינני רוצה להכנס לדעתי העקרונית בענין זה, אינני מסור מלומר דבר אחד ובכל הזדמנות - על המציאות הברברית, המכוערת, של מניעת נטואין בין אנשים נטואים, אשר יש להם ילדים, ויהיו להם ילדים, ואשר במקרה הוא כהן והיא גרושה. או ענין החליצה, וכד'. אני חושב שבונה וכלמה היא לכולנו שבמדינת ישראל מצויה מציאות זו.

מ. כהנא:

המקומות המקודשים בארץ. משרד הדתות החל לספל בכעיה זו, אבל טרם הגיע לשלב של גמר בכל הענינים האלה. עובדה היא שכל החלק ההסטורי של הארץ, כל העליות של ימי הבונים וכל ישראל עד התקופה האחרונה, זוהי תקופה של ישראל כמפה של מקומות קדושים לכל הדתות. אם כי מבחינה הסטורית ישנם מקומות שאי אפשר לכלול אותם במסגרת של מקומות קדושים, הרי ישנם כיום בארץ 600 מקומות, 800 קברים ו-200 מקומות אחרים - יהודיים ולא יהודיים - המקודשים לכל הדתות. יתכן שמבחינה דתית שלנו היינו יכולים לבטל רבים מן המקומות האלה אשר אינם מקודשים לנו ואשר אין להם אחיזה הסטורית, אבל עלינו להתחשב תמיד בעולם הגדול המוסלמי והנוצרי, ואיננו יכולים לעשות זאת.

אשר למקומות המקודשים לנו, אנו מפרידים בין מקומות שיש בהם פולחן דתי לבין אלה שאין בהם פולחן דתי. אנו מסתדלים לצמצם את המקומות שיש בהם פולחן דתי, והם כיום לא רבים - כ-20 מקומות - מהם מקומות של פולחן המוני ובעי' ומהם המזורים על-ידי קבוצות סוגות. רוב המקומות נמצאים בגליל. במקומות המקודשים לכל הדתות קיימת בעייה כיצד להחזיקם ולסדרם, ונוסף על כך ברוב המקומות קיימות גם בעיות חוקיות, שהם אינם נמצאים בידינו אלא בידי קבוצות סוגות ואין אפשרות להוציאם מרשותן.

קיימת בעייה של שיפור המקומות, הרובם ככולם מוזנחים מאד. אמנם ישנה התקדמות ניכרת בטטח זה. השנה הוקמה ועדה של שלושה מטרדים וקרן בת 300 אלף לשיפור המקומות. אולם טוב קיים הקוטי המקומות אינם בידי המשרד. הנה למשל במירון היה מספט, ופסק-הדין היה, כי משרד הדתות צריך לפנות את המקום. ערערו על כך, אולם גם הערעור נדחה. וכל זמן שהמצב הוא כזה, יהיה מקום לתלונות וקטח יהיה לחקן את המצב במהירות וביסודיות. על כל פנים, אני מעיר את חשומת לב חברי הוועדה לענין זה.

בי"ח לכלבים ליד הר-ציון. זוהי בעייה חמורה, אולם אין באפשרותנו לסלקה עתה. ברור שצריך להוציא את כ"ת-החולים מן המקום הזה, והוא מהווה גם סכנה חמורה לבריאות. על כל פנים, הרטיון ניתן על-ידי הממונה על המחוז עוד לפני שחשבו כי הר-ציון ייחפץ למרכז כזה, ועכשיו קשה להוציאם.

חוק המועצות הדתיות - משרד הדתות הגיש הצעה, וההחלטה צריכה לבוא על-ידי הממשלה והכנסת.

היחסים עם דתות אחרות - משרד הדתות אינו שוכח אף לנגע כי יש בעולם מיליארד אנשים המסתכלים על ישראל כארץ שיש לראותה מבהינה דתית. וגם בארץ עצמה ישנן כ-20 דתות, רבות מהן יריבות. בעייה חשובה מבחינה תקציבית מהווים זה וסלמים.

ח. רובינז

מה עם נכסי הווקף? - אני שמעתי תלונות - אם כי לא בדקתי את הדברים - כי למוסלמים אין כל הספעה על ההכנסות מנכסי הווקף ואין להם אמצעים לצרכים דתיים.

מר כהנא

הבעייה, אם לתת למוסלמים את האוטונומיה על הווקף היא בעייה לכמעצמה. על כל פנים, אין לומר שההכנסות אינן מיועדות למטרות הצרכים הדתיים. כל ההכנסות אינן מכסות את ההוצאות והם עוד מקבלים הקצבה, בסכומים של 40-50 אלף ל"י. הגדלת אדמיניסטרציה על חשבון השירותים - הסנוורים באורך מתוך הבחנה שדברים אשר הוכנסו קודם למסגרת המחלקות, הועברו למנהל, אבל קיימים אותם השירותים כפי שהיה קודם לכן. הרבנים המטמנים במקומות הסונים אינם נחשבים כפקידי ממשלה, אלא כפקידי המועצה הדתית. עדיין אין החלטה שכל השירותים הדתיים במדינה ניתנים חינם, ויש תעריפים לתלונות. ההכנסות מיועדות למועצה הדתית ותקציב הממשלה והעירייה בסעיף זה בא לכסות הגרעון. ישנם תעריפים קבועים. אינני זוכר אם נתפרסמו ב"רוממות" או בחוזר של משרד הדתות, על כל פנים - אבדוק זאת. התעריף כולל את הדיור הקדושים על-ידי הרב, אולם במשך כל השנים היו הרבנים מקבלים תלום מיוחד, וישנו מאבק אולם לחסל דבר זה. אני חייב לציון שהמצב התפר, ואני חושב שבמשך השנתיים הקרובות המצב יתוקן לגמרי. אולם עליכם, לזכור כי דברים מסוג זה אינם באים על תיקונים ביום אחד; יש מו"מ ומאבק קשה וממושך, ביחוד עם הרבנים הוותיקים.

עידוד יצוא תטמיטי קדושה - גם אנו חשבנו שסעיף זה צריך להמצא במסדר המסחר והתעשייה, והוא אמנם נמצא שם. הסכום הקטן הנמצא בתקציב משרדנו הוא רק שמירה על כשרות התטמיטי. על כל פנים, אם כי היה הרבה יותר טוב לענין לו היה נמצא בידי משרדנו, עדיין לא מצאנו את הכוח לכך. סעיף זה התחיל מ-10 אלפים ל"י וכעת הוא מגיע ל-150 אלף ל"י, כלומר גדל מאד. אולם אילו היה בידי משרדנו, בשותף שהיה גדל הרבה יותר. גם משרד המסחר והתעשייה מסכים להעברת סעיף זה למשרדנו וכן גם משרד החוץ, אבל משרד הדתות עדיין לא ארגן לו את החא הארגוני והאדמיניסטרטיבי, כיצד לעשות זאת.

השתתפות ביסוד בתי-עלמין. אין ספק שענין זה נוגע למשרד הדתות, אולם כיום בכל ישוב חדש, בכל מקום מקימים בית-עלמין, מבלי לטאול, מבלי להתחשב ומבלי להתייעץ. אנחנו נוהגים רק את המינימום ההכרחי, כדי שהקבורה תעשה בצורה מכובדת יותר, ואין מישהו אחר אשר ייעשה זאת.

ישיבות. יכולות להיות דעות שונות בטאלה, אם יש להעבירן לרשות משרד החינוך או יש להעביר את הרכבות התורנית למשרד הדתות. אבל אין לראות אחת היטיבות אך ורק כמוסד חנוכי הסינין למשרד החינוך. אלה הם מקומות הקטורים עם העולם הרבני, העולם הדתי והתפקידים הדתיים. אעפ"י שהיטיבות אינן רואות עצמן כסמנריונים לרבנים, הרי הן למעשה המקומות מהם יוצאים הרבנים שלנו, ובאופן טבעי צריך לספל בהן משרד הדתות. גם ענין הספרות הדתית אינו יכול להכלל במסגרת אחרת. כסוי קבורה. משרד הדתות מציע כי בכך יספל משרד הפעד, אולם משרד הפעד אינו רוצה בכך והוא רואה זאת כענינו של משרד הדתות. שני המשרדים מסתתפים, אם כי השנה התגברה הנטייה במשרד הפעד לא להסתתף, והרושם הוא שכל הכסוי יעבור למשרד הדתות. אמנם ישנן הכנסות, אבל הן נמצאות בסעיף הכללי של ההכנסות.

קביעת מחירי לקבורה - חכרא קדיסא אינה נמצאת בפיקוח משרד הדתות. משרד הדתות משתתף בהוצאות קבורה של ענייה לחומרי אמצעים רק במקומות החדשים, ובפרט לוקחת חברה קדיסא על עצמה את העול הזה. אפשר לקבל החלטה על מתן קבורת חנם לחומריאמצעים, אבל זוהי בעייה בפני עצמה.

למה לא תועבר התרבות התורנית למשרד הדתות.
יש מקום לכך, אבל צריך להבין כי אם דבר זה ייעשה, תשא התרבות
אופי תורני, ובמשרד החינוך היא נושאת אופי ספרותי כללי. מטום כך
מצאנו לנכון להסכים שהמחלקה לתרבות תורנית ת אר בידי משרד החינוך.
המועצה למען השבת - עד כמה שהיא נמצאת
במשרד הדתות אינה עוזרת לפעולות האנטי-ממלכתיות, אלא מורחה
עבודה תרבותית, חנוכית, הסכרתית, מתוך מלחמה נגד אלימות מסוימת.
הפרדה בין מטכרות הרבנים הראשיים לבין זו
של יתר העובדים - אסור לעשות זאת.
הספר "בית-כנסת" עלה כ-5000 ל"י. הוא נדפס
על-ידי המדמים הממשלתי, לפי המחירים שהוא ממעיד.
טכר סופרים לגטין - זוהי עבודה מיוחדת,
ואינה צדיקה קבלת עובדים מיוחדים, כי גם לא היה להם
עבודה מלאה.

בעיית הדיוור היא חמורה ביותר. אנו מספרים
את המצב, אולם אין לעשות זאת בטנה אחת, ואנו מתקדמים. בונים עתה
בנין הרבנות הראשית בירושלים, גם בתל-אביב כבר יש סכום מתקציב הפיתוח
למטרה זו; בנינו בפתח-תקוה ובסבריה ומתקדמים גם בטאר המקומות.
סיקוח על הכסרות. לא הכנסנו לתקציב זה
סכומים לפי הכעיות החדשות הנתעוררו; איננו יודעים אם זה גם תפקיד
משרד הדתות. אנו חשבנו על הכעיות המרכזיות, כגון - הבאת הכסר
מחו"ל וכסרותו, כסרות במוסדות ממלתיים וכד'. גם תקציב זה נמצא
בכמה משרדים, היות ובעיות כאלה קיימות למשל גם במשרד הכריאות וכד'.
חוק בענין ענינים נגד הונאה - זוהי
בעייה חוקית, ונכון סאין הצוים והחוקים הקיימים מאפשרים פיקוח יעיל.
ביכ"ג מרכזי בירושלים - אין ספק שיש צורך
בכך ומדברים הרבה על כך, אבל איננו חושב שזהו תפקיד משרד הדתות.
אם יימצאו החוגים ליסטימו לפעול בענין זה, אין ספק שמשרד הדתות
יעזור בהקצבה ניכרת, ואיננו חושב שיהיה גם קושי בהטלת מגרם מתאים.
פעולות נגד המסיון. יתכן שבהגדרה
מיוחדת באמת המלה "עולים", על כל מניין לא רצינו לכתוב במירוש
"פעולות נגד המסיון". גם פעולות אלו נעשות על-ידי כמה משרדים,
אבל אין כאן כפיילות, אלא חלוקה - הקמת מוסדות לילדים מחוסרי אמצעים -
בכך עוסק משרד הסעד; בחלק החנוכי - משרד החינוך ובבעיות הקשורות
בענינים דתיים - משרד הדתות. משרד הדתות והוועדה המשותפת פעלו הרבה
בטוח זה, אולם הבעייה עדיין לא נפתרה. כיום נמצאים עדיין 2000
ילדים בידי המסיון. כמובן שאילו היו לנו מליונים היה אפשר לפתור את
הבעייה. הבעייה, אולם מליונים אלה אינם, ואם כי ישנה התקדמות ודבה,
הבעייה עדיין קיימת. אנו הוצאנו מהמסיון בשנתונים של פעולה
כ-3.000 ילדים.

(המטך היטיבה - רשמה עע)

לפני כן רומה רש
ע.ע.

ועדת הכספים
15.3.55

דיון על תקציב משרד הדתות: (המיד)

ט.ז. כהנא:
 אינני מבין מדוע מציע חבר-הכנסת ציזלינג להעביר את כרטיסיות הניסואין והגירוסין למשרד מרשם החושבים. ניסואין וגירוסין אינם פעולה של מרשם כלבד, זהו מעין אקט יוריד דתי, אם במשרד מרשם החושבים רשום אדם כרווק, אינני יודע אם מסמכו לחקור את הדבר. מוסד רבני חוקר את הדבר כפי שהחוק הדתי מחייב אותו. יכולה להתעורר שאלה אם ענין הניסואין הוא פונקציה דתית או פונקציה מנגנונית אדמיניסטרטיבית, אבל כל זמן שזו פונקציה דתית מספטית, הוא צריך להיסצא בידי משרד הדתות.
 אין לי מה לענות על המציאות הברברית, כי זוהי שאלה של תפיסה חברתית, ומשרד הדתות אינו קובע זאת. החוק קבע כפי שהוא קבע.

ח. רובין:
 לא הבינתי מה היחה חשובתך בענין הקבורה.

ט.ז. כהנא:
 חברות הקדישא אינן מוסד של משרד הדתות ואינן נמצאות תחת פיקוחו. חלק מהן הן חברות אוטונומיות פרטיות. חברה בחל-אביב נמצאת תחת פיקוחה של העירייה אשר להצעה לקבוע תעריף לקבורה. חברות הקדישא טוענות שהיו ממכירות לכך אילו היו מקבלות מהממשלה יחד עם העיריות את כיסוי דמי הקבורה של מחוזי האמצעים.

ח. רובין:
 מה בנוגע לספרות בקבורות ובטצבות?

ט.ז. כהנא:
 אין ספרות בקבורות. הדבר נוגע רק למצבות.

אני רוצה לציין, כי האפוסרופוס עדיין לא העמיד מגרשים בחינם בשביל חברות הקדישא.

א.ס. גניחובסקי:
 זוהי בושה וחרפה שרשות הפיתוח דורשת מחברות הקדישא כסף בעד מגרשים לבתי עלמין.

אני רוצה להביע התמרמרות גדולה לגבי משרד הדתות והאוצר בענין הדיור של בתי הדין הרבניים. מדוע מקציבים כספים לשיכון בתי המשפט הכלליים ולא עוזרים כן לגבי בתי הדין הרבניים?
 אחר הדבר בקשר להיהוס, הריהוס בבתי הדין הרבניים צריך להיות מכובד.
 אני מציע לקבוע דמי ייצוג לרבנים המסדרים קיסוסין, על מנת שהופעתם תהיה יפה והולמת את תפקידם.

אני רוצה לעורה את שאלת ההפקרות בכל מה שנוגע לשם "רב" צריך לקבוע צנזוס מי הוא רב.

אני מצטער על הדברים ונסטעו כאן בענין המיסיון. לדעמי, אין פתרון אחר לבעיה זו אלא באמצעות חוק.

ע.ע.

מהי סכומתו של רב ביטוב עולים?

מהו הסכום הדרוש כדי לספק את השירותים הדתיים המינימליים של העליה החדשה לתבוא, והאם יספקו אותם?

כמה מקוואות אפשר להתקין בטכום של

30,000 ל"י שהוקצב לכך?

ביררתי ונזכחתי כי בכל הערבה אין בית-כנסת, אין רב ואין מסעדות כשרות. מחובת משרד הדתות לספל גם בטיפוח השירותים הדתיים של איזור זה.

לשם הלוואות ליציבות מתקציב הפיתוח

הוקצב בטך הכל טכום של 75,000 ל"י, בעוד שלהיכל התרבות בחל-אביב הקציבו טכום של 1/4 מיליון ל"י. בשביל כל המקוואות באגף הוקצב טכום של 50,000 ל"י.

נכון שהחיים הדתיים במדינה אינם מאורגנים ש.ז. כהנא:

ואינם מסודרים מחוסר חוק ומחוסר תקציב,

אבל אנו פועלים בשטח התקציב לזאת.

נכון שהרבנים ביטובים החדשים אינם מקבלים

את המסכורת שהם צריכים לקבל, אבל הרבנים אינם פקידים המסמלה. המסמלה נותנת הקצבה של 1/3 ממסכורת הרב אם יש מוסד הנותן את 2/3 הנוותרים. במקרה הנדון אנו נותנים את 1/3 המסכורת אע"פ שאין מוסד הנותן את 2/3 הנוותרים, באופן שיוצא כי הרב מקבל רק 50 ל"י לחודש. נעשה בעת סאמץ לקבוע את הסוכנות כרשות הטוניציפאלית של נקודות ההתייבות החדשות, כדי שהיא תיתן 2/3 ממסכורת הרב. יחד עם זאת צריך להשפיע על משרד הפנים לקבל על עצמו להיות הרשות הטוניציפאלית של נקודות ההתייבות החדשות. במסגרת התקציב הקיימת אין לנו אפשרות לתת יותר ממה שאנו נותנים היום.

בנוגע לערבה, מבאר-טבע דרוסה יש חיים

דתיים מסודרים. יש רב ובית-כנסת בכפר ירוחם. באילת החיים הדתיים מסודרים במידת מה. יש לקוות שלאט לאט החיים הדתיים יסתדרו גם בשטח זה.

בנוגע למסעדות כשרות בערבה, אין זה

מתפקידו של משרד הדתות להקים מסעדות. עניין זה נוגע לאנשי המקום.

ברצוני להוסיף, שיט להקדיש טכום מסוים בשביל מסוננות לרבנים, על שנת שיוכלו לבקר ולראות את המצב במקומות השונים.

א.מ. גניחובסקי:

ע.ע.

היו"ר ק. לוז:

הזמנו לישיבה זו משלחת מאילת, על פי בקשתה, כן הזמנו את מנהל משרד הפיתוח.

מר נבר:

אם ביקשתי מאח היו"ר ועדת הכספים להופיע בפני הועדה, לא עייתי זאת - על כל פנים לא עייתי זאת בעיקר - בכדי להביע את אכזבתנו הגדולה מהרכב הצעת תקציב הפיתוח של אגף הערבה, אשר מתבטאת במספרים ב-1,700,000 ל"י, אך למעשה היא תתבטא רק ב-1,000,000 ל"י מאחר שלפי האינפורמציה הנמצאת בידי קיימת החלטה להוריד 700,000 ל"י על חשבון חוב למשרד הכסחון שהצטבר בשנת 1953/4.

אם אנו מסתכלים על הצעת התקציב כפי שהיא הוצעה, אנו רואים שבשנת 1953/4 היה תקציב הפיתוח לערבה 3,000,000 ל"י; בשנה הקודמת - 1,500,000 ל"י והינה - 1,700,000 ל"י. זאת אומרת, כי למרות שתקציב הפיתוח בכללותו גדל בשנתיים האחרונות בעשרות מיליונים לירות, ירד תקציב הפיתוח לערבה מ-3,000,000 ל"י ל-1,000,000 ל"י למעשה. לאילת הוקצב השנה בסך-הכל סכום של 200,000 ל"י.

אם ביקשתי להופיע בפניכם, לא עייתי זאת מתוך מטרה להשיג עוד כמה עשרות אלפים לירות, מטרתי העיקרית היתה להצביע על העובדה שלדעתנו, לדעת אלה העומקים בעניני אילת, חסר לממשלה הקו הברור מה לעשות עם אילת. חלשנו הימים שבהם היה צורך לעשות חסד לאילת, אם מדברים על אילת כעל שער הדרום, השער למזרח ולאפריקה ואם מאפינים בכך, הגיע הזמן לשאול את השאלה: אם זה יעודה של אילת, מה מעכב היום להביאה ליעודה, מה מעכב את הפיכתה של אילת לנמל הדרומי של המדינה? אילת סוכנת על חוף ים סוף, שדרכו אפשר להביא סחורות מאפריקה ולשווק בה תוצרת מוכנה שלנו. ברוב ארצות אפריקה יש עודפים של תוצרת חקלאית ואין בהן כל חרוסת, ואני מתפלא על כך שטרם נעשו צעדים רציניים בכדי שישראל תגיע לשווקים אלה מנהל משרד הפיתוח, מר פלד, יוכל אולי לאשר את דברי, כי אגף הערבה מוצף בזמן האחרון בהצעות מבעלי הון פרטי הסוכנים בתנאים הקיימים להביא סחורות מאפריקה, בעיקר תוצרת חקלאית: מספוא, גרעינים, קמח דגים, דגים ובשר.

אינני רוצה לדבר על בעית העברת אניות

ביום סוף תחת דגל ישראלי. אני רוצה לדבר על העברת אניות תחת דגל זר. אנו באילת מאשימים את הממשלה בזה, כי לאחר 6 שנות קיומה של אילת שרם ידעו לגמור את המערכה בקטר למיצרי סירן. אין גם, לדעתי, מוסד, משרד או ועדה של הכנסת אשר בידה מהוכחות הדעות והפעולות בכדי לפתור את הבעיה הזו. ידוע לי שאגף הערבה עשה כמה פעולות בענין זה, ידוע לי שאגף הערבה ביטל שליחת מספר אניות לאילת בגלל הפסד של כמה אלפי ל"י הכרוכים בכך. לי ברור שאילו הממשלה הייתה מקדישה לבעיה זו במשך השנים האחרונות סכום מיוחד למטרה זו, סכום של 100,000-150,000 ל"י, יבולגו היום להיות אחרי המערכה ולא באמצעיתה. אני אומר באמצע המערכה, כי בדרך-כלל אניות תחת דגל זר עברו לאילת, והיה רק מקרה אחד שאינה לא עברה.

הגיע הזמן להפסיק לראות את אילת כעיר

הזקוקה לחסדים, וצריך לקבוע קו לפיתוחו של הישוב. למרות שהובלת טובה אחת מאילת לתל-אביב עולה ב-45 ל"י, ישנן היום במשרד הפיתוח ובמשרד המסחר והתעשייה הצעות להביא דגיגים ומספוא מאפריקה דרך אילת. כנראה שבכל-זאת זה מסתלם ליזבואן הפרטי, שוב עומדת היום על הפרק הבאת אנייה

ע.ע.

של דגיגים לאילת על מנת שיש חנו לקמח-דגים ויועברו לצפון. כיום ישנו
ויכוח על לירה או שתי לירות ישראליות לטובה בין היבואן לבין משרד
המסחר והתעשייה, ויתכן שבגלל הפרש של שתי לירות ישראליות תבוטל הבאת
האניה, מפני שאין מוסר אשר ירים את העבין הזה, אשר ידאג לפיתוחה של
אילת.

אני רוצה להתעכב על הכביש לאילת.

לפי חשבוני עולה חוסר הכביש לאילת לקופת העם - לא לקופת המדינה
במיטרין, אלא לקופת העם - סכום של 200,000-250,000 ל"י לטובה עי"ז
שהובלה מתל-אביב לאילת עולה 45 ל"י הטובה במקום 15 ל"י, עי"ז
שהבטיעה לאילת עולה 10 ל"י במקום 5 ל"י, עי"ז שבגלל חוסר דרך
תוטבים רבים של אילת טסים במקום לנסוע וההפרש בין טיסה לבין נסיעה
בכביש הוא, בערך, 11-12 ל"י.

בישראל אצל המהנדס מחיל-ההנדסה אשר

טלל את הכביש המרכזי כמה תעלה סלילת כביש מאר-מנוחה לאילת, והוא
העריך זאת ב-1.125.000 ל"י.

סלילת כביש עד אילת היה גורם למדינה

חסכון של 200-250 אלף ל"י לטובה. זה היה אומר הוזלה ניכרת של יוקר המחיה
באילת והוזלת הבנייה, כי יוקר הבנייה באילת הוא אחר הגורמים לעיכוב
פיתוחה. סלילת כביש לאילת היה מושך אליה הון פרטי והון ציבורי והיה
מסחר את אילת מהדאגה של החזקתה בחקציב טמסלתי. אני רואה כעוול לא
רק לאילת אלא למדינה כולה שהמסללה לא החליטה לגמור השנה את סלילת
קטע הכביש עד אילת; אני רואה בזה עיכוב רציני ביותר לפיתוחה של אילת,
ואינני מבין איך אפשר להתחיל בפיתוח מחצבי הנחוסת והגרניט; אינני
מבין איך אפשר להשקיע בזה מיליונים רבים של לירות מבלי לגמור את סלילת
הכביש ומבלי לקבוע סופית את העובדה אם נוכל לעבור את מיצר שירן תחת רגל
זר או לא.

באילת עצמה נמצאים 450 נפש, מזה כ-100

משפחות וכ-150 רווקים, כלומר 250 מפרנסים. בכל ישוב אחר יכלו 250 מפרנסים
להחזיק ישוב של 1000 איש, בערך; באילת הם מחזיקים ישוב של 450 נפש בלבד.
אילת הייתה פעם מקום הרווקים. לפני שלוש שנים בנתה הממשלה את 20 יחידות
הדיור הראשונות, אך חלק מהן עמד ריק מפני שלא היו משפחות. היום המצב
הוא הפוך. דחינו בשנה האחרונה עשרות רבות של משפחות שרצו להשתקע באילת.
עיקר עבודתי בקבלת קהל הוא דחית משפחות להשתקע באילת. אנו נמצאים
בהתייעצות מתמדת עם משרד הפיתוח מתוך מטרה להפוך את אילת לישוב ככל
הישובים. המספר הגדול של רווקים באילת מהווה גורם שלילי הן מבחינה
חברתית, בגלל חוסר בחורות, והן מבחינה כלכלית, כי 150 רווקים אינם
מוציאים את כספם באילת כי אם בתל-אביב פעם ב-3 חדשים כאשר הם עולים
אליה, בו בזמן שאילו היו במקומם 150 משפחות, הן היו בונות את ביתן
באילת, מוציאות בה את כספן ועצם הימצאותן באילת היה לגורם חשוב.
מגמתנו להחליף כל רווק במשפחה, להחליף נפש אחת ב-3 נפשות של משפחה.

תוטבי אילת מועסקים ברובם בעבודות

פיתוח, אע"פ שבשנה האחרונה חלה התקדמות מה בפיתוח מפעלים קונסטרוקטיביים.
אני רוצה להזכיר כמה מפעלים פרטיים שהוקמו כמו המפעל לשיחים המעסיק
כ-12 בחורות, המפעל לדברי אמנות ונגריה טמוכנת, עומדים להקים מפעל
לשחינת גבס, מרצפיה ומנורה (הכוונה היא להביא בולי עץ מאפריקה, לנסר
אותם באילת ולשווק בארץ).

ע.ע.

כפי שזכרנו, הפיתוח, בחודש אפריל יועסקו האנשים הראויים בהקמת המפעל בתמנע, וקיימת במסגלה החלטה לשכן את עובדי המפעל באילת. ישנה הבטחה יעד סוף השנה יועסקו עשרות פועלים בהקמת המפעל.

השנה התחילו בפיתוח מחצבת הגרניט, ויש לנו הבטחה ברורה מאת מנהל חברת "אבן וטיד" שעד סוף השנה היא תעסיק 100 פועלים.

ישנה באופק האפשרות של קליטת 200 אנשים נוספים באילת, שיועסקו בעבודות פרודוקטיביות זו הפעם הראשונה בהסטוריה של אילת, הם יעבדו בהקמת המפעל בתמנע, במחצבות הגרניט, במפעל הגבס, במנטרה ובכמה מפעלים אחרים.

כפי שאתם יודעים, בסעיף השיכון הוכנס בהצעת הקציב הפיתוח של אגף הערבה סכום של 100,000 ל"י, טכום המספיק לבניית 15 יחידות דיור בלבד. באנו בדברים עם משרד העבודה ואמרת לשרת העבודה, שאם בשנה הבאה לא נוכל להקים באילת לפחות 100-150 יחידות דיור, נהיה נאלצים טוב פעם לקלוט רווקים ולא משפחות, ויוב תסיך אילת להיות עיר של רווקים. משרד העבודה התקרב לעמדתנו בענין זה ומברר אם יש הצדקה להשקיע סכומים להקמת 100-150 יחידות דיור. אני אראה כעוול אם בעוד חדשיים נצטרך טוב פעם לקלוט באילת רווקים, עוול מבחינה כלכלית ועוול מבחינה חברתית.

כתוצאה מזה ש-250 מפרנסים מחזיקים 450 נפש בלבד השירותים שהוקמו באילת אינם מסתלפים, מפעל החשמל באילת יכול לשטט ישוב של 2000 נפש בהגדלת האמצעים בשיעור של 20% בלבד, הצרכניה, החנויות, מפעל המים, כל השירותים באילת מפסידים מפני שהם בועדו לישוב יותר גדול, אם נגיע בעוד שנתיים לאלפיים איש באילת, יהיה צורך להרחיב את השירותים הקיימים באילת רק ב-20-30%.

אחת הטענות של משרד העבודה הוא יוקר הבנייה באילת, יחידת דיור אחר בכל מקום אחר בארץ עולה 5000-5500 ל"י עולה באילת כ-8.000 ל"י, ישנם כמה גורמים המפיעים על יוקר הבנייה באילת והם: 1. הובלה, ואם יהיה כביש עד אילת נוכל להוזיל את הבנייה ב-13-14%; 2. החוספות שמקבל העובד באילת, תוספות שאינן משתלמות כפרס בעד הישיבה באילת כי אם כפיצוי בגלל הוצאות היתר שיש לתושב אילת בגלל ישיבתו באילת, יש דרך לתקן את מדיניות החוספות לא ע"י הורחת גרידא, כי אם ע"י שחרור המטכורת מס-הכנסה, ע"כ לא יגרם כל הפסד למדינה, העובד גם לא ירוויח מזה, אולם ע"כ נוכל להוריד את הוצאות הייצור והוצאות הבנייה באילת; 3. הצעות מכרזים על בנייה באילת, אנו טובלים מזה שבאילת יש רק קבלן אחד, לאחר כל התיקונים האלה נגיע באילת להוצאות בנייה אשר יעלו רק ב-10% הוצאות הבנייה ביחד חלקי הארץ.

א. הרצפלד: האם יש ביח חולים באילת?

מר ננר: אנו עומדים להקים באילת מרכז רפואי.

אני רוצה להגיד כמה מלים בקשר לתקציב המועצה, הכנסות המועצה טבוטטות, כמו בכל מועצה, מצד אחד על הכנסות ממסים ומצד שני על השתתפויות הממשלה, אנחנו מקבלים ממשרד הפנים הלוואות לצורך פיתוח מוניציפאלי שנצטרך להחזירן בבוא המועד, למשל, בשנה התקציבית הקודמת קיבלנו הלוואות בסכום של 32,500 ל"י. השנה נצטרך להחזיר 6000 ל"י לבנק ולאוצר כריבית ותשלום הקרן, המענק למועצה המקומית נשאר כפי שהיה לפני שנה, אנחנו טוענים אהם מהסתיים; או ממשרד הפנים יחן לנו הלוואות ויעזור לנו להחזיר את הכספים ע"י הגדלת המענק, כי ברור שלא נוכל להחזיר

הלוואות מסכים על 450 תושבים, או צריך לקבוע מסטוט שאילת תקבל מענקים ולא הלוואות.

ברוך זלחנו לירת העבודה באמר, שיש צורך להקים ועדה אשר תבחון את כל בעית פיתוח אילת, על מנת שייקבע פעם אחת לתמיד קו ברור של המסלול לפיתוח אילת בשלבים יונים, וייקבע הסכום הדרוש לכך. הצעתי לוועדה הכספיים היא, שתורכב ועדה שבה ישנו נציגי משרד הפיתוח, העבודה, הפנים, נציגי הטכנות ו-2-3 חברים מועדת הכספיים אשר יבדקו את בעית פיתוח אילת ויביאו את מסקנותיהם לוועדת הכספיים.

בעבור לואלות.

היו"ר ק. לונ:

מי הוא הקבלן היחיד באילת?

ח. אריאב:

"סולל בונה". אנו רוצים שתהיה למסלול הביקורת את אפשר להוזיל את הבנייה.

מר ננר:

מה הם היירווחים שהובטחו באילת מבחינה רפואית, חינוכית וטעוד?

א. הרצפלד:

מבחינה רפואית, יש רופא כללי, טרפאה של קופת חולים, חדר חולים של הטועצה המקומית ורופא שיניים של הטועצה המקומית. אין באילת רופא טפציאליסט.

מר ננר:

ישנו באילת בית-ספר, גן ילדים ותיירות תברואה אחרים שאינם נופלים בשלימותם סאלה הניתנים בישובים אחרים. אני מציין טוב, היירווחים אלה מוכנים היום לספק מאות משפחות נוספות.

מה בקשר למלון באילת?

ז. רייז:

מהו הרכב העדות באילת. האם כולם עולים חדשים, או שיש גם תושבים וותיקים?

מי הם אלה הרוצים להתישב באילת, עולים חדשים או וותיקים?

כמה מטר עוד צריך לסלול כדי להסלים את הכביש לאילת.

האם אפשר לפתח סוק וקלאי בטביבה אילת?

אני מציע לבחור בוועדת טונה אשר תבקר באילת בפגרת הפסח ותברר באופן מפורט יותר את כל הבעיות הקשורות בפיתוח אילת.

א. ציולינג:

את ההחלטה בענין הקמת ועדת טונה אני מציע לדחות לזיבה זבה ישתתף היו"ר הקבוע של הועדה.

היו"ר ק. לונ:

כמה אנשים, למי הערכתך, מתקיימים על אילת ואינם גרים בה, למשל: אנשי ההובלה?

א. ציולינג:

ע.ע.

האם ידועה לכם נכונות הקיבוץ המאוחד להעמיד 100 אנשים לעבודה בפרספקטיבה של התיישבות באילת; מה דעתכם על כך?

האם הניצרות הייצור הגדולות באילת קשורות רק במרחק או גם בתנאי האקלים?

מה הוא מספר האנשים העובדים בערכה שקרבתם לאילת גדולה מאשר לצפון ובכל-זאת גרים בצפון?

א. טטופ:

אני חושב ש"לנויכוה הזה היה מקום לפני שלושה חודשים או בעוד שלושה חודשים, ולא כעת.

א. הרצפלד:

האם אספקת המים באילת טדירה, ומהו המחיר?

ח. אריאב:

האם אילת חוכל לקלוט עליה חדשה?

מר בנר:

בקר לייעילות דיון זה, לא היתה לי תקווה גדולה שדיון זה יכול להביא שינוי תכליתי בהצעה הקציב הפיתוח, אע"פ שנשארה בתקציב הפיתוח רזרבה מסויימת שטרם נקבע איך לחלקה, קיוויתי שאחרי דיון מקיף על הבעיה תחליט הוועדה לשנות את הצעה התקציב, אך אם לא, אני מצדד מאוד בהצעת חבר-הכנסת ציזלינג לשלוח לאילת ועדת משנה של ועדת הכספים אשר תברר את הבעיות במקום, כי באילת גופא רואים את הדברים אחרת מאשר מטביב לשולחן הכנסת, קיוויתי שאם לא יחולו שינויים בהצעת התקציב של השנה, יחול שינוי מכריע בעמדת הממשלה לגבי פיתוחה של אילת.

כפי שידוע לכם, ההסתדרות מקימה עכשיו מלון באילת, שהוצאות הבנייה בלבד באמדו במיליון ל"י, מלבד הסכומים הדרושים לציוד וכו'. ההסתדרות ביקשה וקיבלה את אישור הממשלה על הלואה של 120,000 ל"י למטח 3 שנים: לשנת התקציב הקודמת, לשנה הנוכחית ולשנה הבאה, 40,000 ל"י לכל שנה, ההסתדרות התחילה בבנייה, גמרה את השלד והפסיקה את העבודה לרגל ויכוח מקיים בעצה לבין הממשלה על תנאי ההלואה, הויכוח טרם נגמר ואנו מחכים למיזמו כהליון עינים.

בנוגע למסדרות אחרים של ההסתדרות, אני חייב לציין שהמסקיע והדואג הרציני ביותר לאילת אחרי הממשלה היתה עד עכשיו ההסתדרות, היא הקימה והחזיקה שירותים שונים: אספקת מזון, מזנון, מטעדה והיא מקימה עכשיו בית תרבות גדול, היא הקימה את השירותים האלה למרות שידעה שעי"כ היא נכנסת לגרעון למספר שנים, ישנו באילת מזנון "תגובת", חנות ירקות, אכסניה של טרכוז המטעדות, צרכניה של ה"מטביר", וכמעט כל השירותים האלה ניתנים ע"י ההסתדרות.

א. הרצפלד:

ארגון אמהות עובדות אינו פעיל?

מר בנר:

לדאבוני, לא מסרד הפיתוח מקיים עכשיו בית חלוצות באילת, וישנה הבטחה ממועצת

הפועלות לקבל על עצמה את הטיפול.

שאלת הדייג היא אלה כאובה מאוד באילת, כיום מחפונסים מענף הדייג באילת 12-15 יחידות עבודה, כל זמן שלא נוכל לעבור את גבולות המדינה עם ספינות שלנו תחת דגל ישראלי, אין כנראה אפשרות לפיתוח ענף הדייג באילת, הדייגים שלנו עמדו בקשר עם המסדר הסתאים בכדי לקבל את אישורו לעבור את גבולות ישראל - ואין אישור על כך מבחינה חוקית בינלאומית - ולא קיבלו אותו, כל זמן שהדייג מוגבל בתוך השטח הקטן של מפרץ אילת עד גבול מצרים, אין מיכוי רב להגדלת ענף הדייג באילת, אין אפשרות שאנשים נוספים יתפרנסו ממנו.

בכדי לתת לכם תמונה על ההרכב החברתי של אילת, אמסור לכם את המספרים הבאים: בסוף שנת 1949, כאשר האזרחים הראשונים החחילו לבוא לאילת, ועד היום עברו את אילת למעלה מ-10,000 רווקים. אם עושים את החשבון באים לירי מסקנה, שהישוב באילת התחלף למעלה מ-20 פעם, מהתקופה שבה החחילו לבוא המספחות הראשונות לאילת - בסוף שנת 1951 והתחלת שנת 1952 - ועד היום באו לאילת 130 מספחות, מהן נשארו כ-100 מספחות, בסך-הכל עזבו את אילת 30 מספחות. זה מוכיח שאם מספחה באה לאילת, היא תשב בה.

בקשר להרכב תושבי אילת לפי העדות, אני טועין שב-60% הם ספרדים ו-40% בני עדות אחרות. הרכב האוכלוסייה הוא, בערך, כזה: 40% מצפון אפריקה, עיראק ומצרים, כ-40% מארצות הבלקן, אונגריה, יוגוסלביה, צ'כיה וכן הלאה וכ-20% ילידי הארץ, פולנים ואחרים.

האנשים המוכנים לבוא היום לאילת הם לא עולים חדשים, כי אם כאלה הנמצאים כבר בארץ 3-4-5 שנים, טרם הסתדרו ומחפשים אפשרות להגיע לעבודה קבועה ולמקום מגורים קבוע.

בשאלתי באיזו מידה אנו מוכנים לקליטת עליה חדשה באילת, לפני שבועיים ביקרו באילת נציגי משרד העבודה והסוכנות בעקבות פניחי לסוכנות שאנו מוכנים לקלוט כ-50 מספחות הודיות, כי נוכחנו לדעת שמספחות הודיות בקיטות באילת, הן מסתגלות לאקלים ולתנאים. אנו מוכנים לקלוט אותן בתנאי זיקיטו בשבילן יצירות. אני מוכן לקבל מספחות חדשות באילת אפילו ישר מהאניה, אע"פ שאנשים אלה יהיו בעיה חברתית ומוציאלית קשה ביותר. אני מוכן לקבל אותן אחרי מיון מינימי. אני מוכן לקבל מספחות צעירות שאינן מסופלות בילדים רבים מאוד.

ש. דיון: האם בקייץ יוצאות המספחות מאילת?

מר זנר: הצלחנו באגה הקודמת להוציא חלק ניכר מהילדים לחודש קייטנה, אנו עומדים

במו"ם עם קופת חולים, על מנת להבטיח לכל מספחה הנמצאת באילת מקום הבראה למשך שבועיים במסך הקייץ, יש כמה מספחות באילת השולחות את הבטיים והילדים צפונה לתקופת הקייץ הלוהטת.

אכרו שלטלול כביש לאילת אין פירוטו

רק סלילתו כי אם גם החזקתו, עד כמה שידוע לי, מע"ץ מחזיקה באופן קבוע את דרך העפר לאילת, ובחמה לי שהחזקת דרך עפר עולה יותר מאשר החזקת כביש.

בקשר לחקלאות, יש באילת מספיק אדמה,

חסרים רק מים. כיום מצב אספקת המים באילת אינו מדאיג, ונשארת גם כמות מים מספקת בכדי להקים מסך בעין-רדיאן, מבחינת המים, אינו סבור שיש היום אפשרות להקים במבניבוח אילת מסך חקלאי גרילדא, אולם אני סבור שיש מקום להתישבות המבוססת על גידולים תעשייתיים על בסיס של מים מלוחים.

בקשר לסירותים הניתנים לאילת ושהנותנים

אינם חיים בה, אם לא לוקחים בחשבון את הפקידות של משרד הפיתוח שגם היא בחלקה גרה באילת, ואם לא לוקחים בחשבון את הנהלת מפעל החשמל - רוב נותני הסירותים חיים באילת, אחת הדרכים להנאת בעלי מקצוע לאילת היא בניית טיכון עבורם. המצב היום הוא כזה שאין לנו מקום לטכן ככה בעלי מקצוע שכבר החגנו. בו ברגע שהישוב באילת יגדל ל-700-600 איש, אש"ד יעביר 2-3 נהגים לאילת, אולם גם כיום 80% מנותנים הסירותים גרים באילת.

בקשר לטיים, כמות הטיים וטייבם, "מקורות"

מפיקה בעין-רדיאן כ-3000 קוב בימסה, מזה שולחים כ-800 קוב לאילת והיתרה הולכת ליוטבתה, 1500 קוב, וחלק קטן הולך למחצבים ולבאר-אורה. עין-רדיאן יכולה לספק כמות טיים כפולה מזו שהיא מספקת כיום ע"י הכנסת מטאבה ומסור גדולים יותר, אם הישוב באילת יגדל, נצטרך להחליף את קו הטיים מבאר אורה לאילת, כיון שהוא לא יספק את צרכי אילת בעוד שנה ומכיון שהוא גם רקוב. מבחינת כמות הטיים אין כל דאגה לישוב באילת, גם אם הוא יגדל ל-2000-3000 איש. אשר לטייב הטיים, הטיים באילת מכילים מלחי טגנזיום וכלור. משרד הפיתוח קנה מפעל לזיקוק טיים, ואני מקווה שער הקייץ נוכל לספק לתושבי אילת טיים מזוקקים לחתיה, ביטול ואולי גם לכביסה.

בקשר ליוקר הוצאות הייצור הנגרם ע"י

האקלים הטורר באילת, בדיונים שהחנהלו בין משרד העבודה ו"טולל בונה" על מחיר יחידת דיור, הוסכם של "טולל בונה" יש זכות להוסיף להוצאות הבנייה בגלל האקלים 5%. האקלים באילת הוא קשה ביותר בחדשי יוני-יולי, אגוסט וספטמבר, ואנו מניחים שבחדשים אלה יורדת תפוקת הפועל ב-15%, אולם אפשר לתכנן את העבודות הגדולות לחורף וקיימת אפשרות כזאת, שע"פ המצב הוא הפוך: בדרך-כלל בגלל חוסר תיאום בין המשרדים תכנון העבודות הגדולות היה נעשה בחורף והעבודה הייתה מבוצעת בקייץ. אילו אפשר היה להפוך את הסדר, אפשר היה להקטין את הוצאות הייצור.

(מר ננר עוזב את הישיבה)

י. בדר:

בעית אילת היא כמעט סרגדיה, יושבים בה אנשים בתנאים קשים ביותר, מזיעים וסובלים ללא כל סיכוי ותועלת, היות והבטל סגור, למעשה, תושבי אילת חיים על הקצוב המדינה, חלק במישרין חלק ע"י אספקת סירותים לאלה החיים על הקצוב המדינה, מומחים כלכליים טוענים שאפשר להקים באילת מפעלים כלכליים חשובים ממדרגה ראשונה, אפילו ע"י החקעות של בעלי הון פרטיים, בתנאי שהיה נמל באילת ובתנאי שתהיה דרך מאילת למדינה. על תקרית גבול במפרץ אילת בלינווי אניה ישראלית ואנונירונן ישראלי, אני חושב ששום מועצה בשחון לא הייתה יכולה לגנות. אני חושב שלא יתכן להקציב כספים לאילת מבלי לקיים דיון על עתידה, ועל-כן אני מציע לקיים דיון כזה בהחלטות וועדת החוץ והבטחון, ואני מציע לקיים את הדיון אחרי הפגרה.

הי"ר ק. לוז:

ענין זה ייידך לוועדת החוץ והבטחון, ולא לוועדה זו.

16.3.55

ע.ע.

ט. דיין:

תביעותיו של יו"ר מועצת אילת הן צודקות, האסמים היושבים באילת הם חלוצים ואנו חייבים לעודדם, עלינו לדרוש ממשרד העבודה לכנות שיכונים באילת כדי למשוך לשם אנשים, עלינו לבוא לאנשי תעשייה ומלאכה בהצעות להקים באילת תעשיות שגורם ההובלה אינו חופס בהן מקום ניכר.

אני תומך בהצעה לבחור בוועדת משנה אשר תברר במקום את אפשרויות פיתוחה של אילת.

מר פלד:

ברצוני לציין, כי הזמנת יו"ר מועצת אילת נעשתה ללא קשר ותיאום אתנו.

יו"ר מועצת אילת לא חידש הרבה משה שמר שר הפיתוח בדברי הפתיחה על תקציב משרד הפיתוח, בגלל חסרון כיס יש גבולות גם לתקציב הפיתוח, ועל כן יש צורך לקבוע סדר עדיפויות.

לא אעבור על כל הדברים שאמר יו"ר מועצת אילת, אולם ישנם כמה אי-דיוקים שאם אעבור עליהם בחתיקה יחקבל הרושם שאני מטכיים להם.

אינני מטכיים לכך שגמר הכביש המרכזי מבאר מנוחה עלה רק 1,125,000 ל"י, הוא עולה פי שלושה.

אין זה נכון שמפעל הגרניט יעסיק בסוף השנה 100 איש.

אין זה נכון שמיזרדנו מוצף בהצעות מבעלי הון פרטי המוכנים להביא מחורות מצפון אפריקה.

אינני מסכים לדברי יו"ר מועצת אילת שאין תכניה ברורה ואין מדיניות מוצהרת בקשר לאילת, יש רצון טוב מצד הממשלה לבנות את אילת.

א. הרצפלד:

כדי להוציא את אילת מקפאונה יש:
 (1) לגמור את סלילת הדרך לאילת;
 (2) להקים שיכון רזרבי (20 יחידות); (3) לספק את הסידרותים בחינם.

מר פלד:

נוצר פה מצב משונה, כאילו חברי הכנסת רוצים להגדיל את תקציב הפיתוח ומשרד הפיתוח מתנגד לכך, לא כן הדבר, עמדה בפנינו הברירה: או להקים את מפעל הנחושת או לגמור את סלילת הכביש לאילת, ואני חושב שעלינו נכון בזה שבחרנו את הברירה הראשונה.

אשר לבניית זיכונים באילת, 40 דירות נמצאות כבר בבניה במסגרת תקציב הפיתוח של השנה החולפת ומשרד העבודה התחייב לבנות עוד 100 דירות.

(הישיבה ננעלה בשעה 13.30)